

ET UTSTRAKT ÅNDEDRAG

Voice work #1 (Air), av Trine Hylander Friis er del av www.ytter.no sin utstilling under Vestlands Utstillingen 2010. Som tittelen antyder, handler denne videoen om stemmen, en stemme som tilsynelatende har gått av hengslene, hulker gutturalt, og presses til bristepunktet. Hva er det som har skjedd? Hvem er det som jamrer, og hvorfor? Er noen død? Eller er det kanskje et shamanistisk ritual? Lyden vises sammen med blaff av et diffust røykfylt landskap; glimt av himmelen, en lyktestolpe, nakne tretopper. Og til slutt skimtes et brennende hus i et kort øyeblikk.

Lyden kom først i dette arbeidet, forteller Hylander Friis. Hun ønsket å utforske stemmen som et subjektivt kroppslig fenomen. I prosessen presset hun stemmen helt til valget stod mellom å gispe etter luft, eller å bli kvalt. Åndedragets ville karakter leder tankene hen til det eksistensielle. Når pusten stopper, dør vi. Kanskje handler dette verket om redselen for å miste seg selv? Da Hylander Friis tok fatt i materialet for å bearbeide det var hun først ikke sikker på om hun kunne finne plass til å vise bilder sammen med et så intenst lydlandskap. Løsningen ble å gi bildene rom i de korte øyeblikkene hvor hun gisper etter luft, mens den svarte skjermen, mørket, ga rom til den voldsomme lyden.

Lyd og bilde utfyller hverandre. Jeg opplever at de hører sammen. Rytmen opptar kunstneren. I dette arbeidet er det den kroppslige rytmen, kunstneren egen, som gjør at arbeidet fungerer så godt, og som gjør at lyden og bildene stemmer. Da jeg snakket med kunstneren om disse tingene på en kafé i Bergen i midten av juni kom vi også inn på hvordan opplevelsen av-, eller følelsen for rytme, er et kriterium for å forstå mye av samtidskunsten. Forholdet eller rytmen mellom ulike elementer i verket, enten det er et bilde, en video eller en installasjon, er viktig i forståelsen av helheten. Dette kan være problematisk i kvalitetsbedømmelse av fagfeltet. Følelse for rytme eller komposisjon er i høyeste grad noe subjektivt fordi det handler om ens eget perspektiv, og ens egen subjektive sansing. Det handler også om øvelse, en ferdighet det går an å tilegne seg. For Hylander Friis er intuisjon og følelser viktige redskaper i egen arbeidsprosess, og i tilnærming til andres kunst. Det er noe jeg kan kjenne meg igjen i. Det er selvfølgelig mange slags kunstnere, kunstverk og betraktere, men jeg tror at vi billedkunstnere må holde frem at en del av kvalitetsbedømmelsen av kunst foregår på et følelsesmessig empatisk nivå; gjennom evnen til innlevelse, og følelsen for rytme. Dette er egenskaper ved billedkunsten som ikke så lett lar seg måle, og som ikke kan kjøpes for penger, men kun kan oppnås ved ektefølt interesse og innlevelse i kunstverket. Gjennom empatien eller innlevelsen berøres vi, og knyttes sammen. I erkjennelsen av at subjektet ikke er en lukket enhet ligger kimen til endring og utvikling både på et individuelt og et kollektivt plan.

Stemmens fysiske opphav er påtrengende i Voice Work #1 (Air). Det er både ubehagelig og vakkert på en rystende måte. Jeg fornemmer gjennom lyden av stemmen hvordan en del av subjektet har forlatt kroppen til kunstneren, og når meg som betrakter sammen med bildene. Det som skjer er en sammenblanding; stemmens fysiske vibrasjon blander meg inn i arbeidet. Gjør at grensene mellom to subjekter overskrides.

Tekst: Vilde Andrea Brun

